

1. Τι είναι αξιόγραφο;

Αξιόγραφο είναι ένα έγγραφο στο οποίο ενσωματώνεται ένα ιδιωτικό δικαίωμα σε τέτοιο βαθμό που η κατοχή του είναι προϋπόθεση τόσο για την άσκηση, όσο και για τη μεταβίβαση του δικαιώματος. Χωρίς την κατοχή του εγγράφου δεν είναι δυνατή η άσκηση του δικαιώματος, και τυχόν καταβολή εκ μέρους του οφειλέτη δεν επιφέρει απόσβεση του ενσωματωμένου δικαιώματος αν δε συνοδευθεί από παράδοση του εγγράφου ή από σημείωση επ' αυτού ότι εξοφλήθηκε.

2. Τι μπορεί να κάνει ο δικαιούχος του ενσωματωμένου δικαιώματος σε περίπτωση απώλειας ή καταστροφής του αξιογράφου;

Σε περίπτωση απώλειας ή καταστροφής του εγγράφου, το ενσωματωμένο δικαίωμα δε δύναται να ασκηθεί, ακόμα κι αν αποδεικνύεται πλήρως η έκτασή του και το πρόσωπο του δικαιούχου από άλλα μέσα. Στις περιπτώσεις αυτές θα ακολουθηθεί η διαδικασία της προσκλήσεως (850 ΚΠολΔ). Κατόπιν άσκησης σχετικής αίτησης ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου, σε πρώτη φάση απευθύνεται πρόσκληση για αναγγελία σε όποιον έχει δικαίωμα στο αξιόγραφο, και σε επόμενη φάση το αξιόγραφο κηρύσσεται ανίσχυρο. Μετά την τελεσιδικία της απόφασης κήρυξης του αξιογράφου ως ανίσχυρου, ο οφειλέτης δεν απαλλάσσεται αν καταβάλει στον κάτοχο του αξιογράφου. Επίσης, δεν απαλλάσσεται αν γνωρίζει πως αυτός που πέτυχε την κήρυξη του αξιογράφου ανίσχυρου δεν είναι ο αληθινός δικαιούχος, και καταβάλει σε αυτόν. Ο καλόπιστος κάτοχος του αξιογράφου έχει αξίωση από τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού αν δεν εξοφληθεί.

3. Ποια είναι η βασικότερη διαφορά των αξιογράφων εις διαταγή από τα αξιόγραφα στον κομιστή;

Στα αξιόγραφα στον κομιστή, **αρκεί η κατοχή και εμφάνιση του αξιογράφου** προκειμένου να θεωρηθεί ο κομιστής ως δικαιούχος και να εξοφληθεί. Η κατοχή του αξιογράφου δημιουργεί μαχητό τεκμήριο υπέρ του κατόχου.

Στα αξιόγραφα εις διαταγή, για την άσκηση του ενσωματωμένου δικαιώματος **απαιτείται η κατοχή και εμφάνιση του αξιογράφου στον οφειλέτη, και η αναγραφή του ονόματος του κομιστή στο αξιόγραφο**. Δεν αρκεί η κατοχή του αξιογράφου, ο δικαιούχος προκύπτει εκ του σώματος του τίτλου.

4. Ποια η βασικότερη διαφορά των ονομαστικών αξιογράφων από τα αξιόγραφα εις διαταγή;

Τα ονομαστικά αξιόγραφα **μεταβιβάζονται με κοινή εκχώρηση**. Η παράδοση του τίτλου δεν είναι απαραίτητη για τη μεταβίβαση, όμως η κατοχή του εγγράφου είναι αναγκαία για την άσκηση του ενσωματωμένου δικαιώματος. Ο δικαιούχος του ενσωματωμένου δικαιώματος προκύπτει είτε από την αναγραφή του ονόματός του στον αξιογραφικό τίτλο, είτε από τα αποδεικτικά της εκχώρησης έγγραφα (σύμβαση εκχώρησης, αναγγελία κοκ).

Τα αξιόγραφα εις διαταγή **μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση** και παράδοση του τίτλου. Ο δικαιούχος του ενσωματωμένου δικαιώματος αναγράφει στον τίτλο το όνομα του νέου δικαιούχου, δίνει εντολή να πληρωθεί αντί αυτού το συγκεκριμένο πρόσωπο και παραδίδει τον τίτλο σε αυτόν (σύμβαση δόσεως και λήψεως).

5. Τι είναι η συναλλαγματική;

Αξιόγραφο που εκδίδεται κατά ορισμένο τύπο από τον εκδότη, και ενσωματώνει μία ή περισσότερες απαιτήσεις προς πληρωμή. Πρόκειται για αξιόγραφο εις διαταγή (καθότι μεταβιβάζεται με οπισθογράφηση), ενοχικό (καθότι ενσωματώνει ενοχικό δικαίωμα προς πληρωμή), συστατικό (καθότι το ενσωματωμένο δικαίωμα συνίσταται με την έκδοση του αξιογράφου), και αναιτιώδες (καθότι το ενσωματωμένο δικαίωμα είναι ανεξάρτητο από προϋφιστάμενες απαιτήσεις).

6. Ποια είναι τα βασικά πρόσωπα μιας συναλλαγματικής;

Εκδότης: Αυτός που εκδίδει τη συναλλαγματική και δίνει την εντολή πληρωμής (οφειλέτης του λήπτη).

Πληρωτής: Αυτός που λαμβάνει εντολή του εκδότη για πληρωμή (οφειλέτης του εκδότη).

Λήπτης: Ο δικαιούχος της πληρωμής δυνάμει της εντολής του εκδότη (δανειστής του εκδότη).

Τα πρόσωπα αυτά απαρτίζουν την κλασική **τριμερή σχέση** της συναλλαγματικής, κατά την οποία δίνεται εντολή από τον εκδότη στον πληρωτή για πληρωμή του λήπτη. Η συναλλαγματική δύναται να εμφανίζεται και με **διμερή σχέση**. Συγκεκριμένα είναι δυνατόν να ταυτίζονται είτε τα πρόσωπα του εκδότη και του λήπτη (οπότε ο εκδότης δίνει εντολή να πληρωθεί ο ίδιος) είτε τα πρόσωπα του εκδότη και του πληρωτή (οπότε ο εκδότης αναλαμβάνει να πληρώσει ο ίδιος).

7. Ποια είναι τα τυπικά στοιχεία που πρέπει να έχει κάθε συναλλαγματική;

1. Ονομασία συναλλαγματική
2. Απλή και καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού
3. Όνομα πληρωτή
4. Χρόνος λήξης
5. Τόπος πληρωμής
6. Όνομα λήπτη
7. Χρονολογία και τόπος εκδόσεως
8. Υπογραφή εκδότη

8. Για ποια από τα τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής η έλλειψή τους μπορεί να θεραπευθεί;

Αν δεν αναγράφεται χρόνος λήξης, η συναλλαγματική θεωρείται *συναλλαγματική εν όψει*, και θεωρείται ότι λήγει (και καθίσταται πληρωτέα) με την εμφάνισή της, που πρέπει να γίνει εντός έτους από την έκδοση.

Αν δεν αναγράφεται τόπος πληρωμής, η έλλειψη μπορεί να αναπληρωθεί αν εμφανίζεται κάποια τοπική ένδειξη δίπλα στο όνομα του πληρωτή οπότε τόπος πληρωμής θεωρείται αυτό.

Αν δεν αναγράφεται τόπος εκδόσεως, η έλλειψη μπορεί να αναπληρωθεί αν υπάρχει τοπική ένδειξη δίπλα στην υπογραφή του εκδότη, οπότε τόπος εκδόσεως θεωρείται αυτό.

Αν δεν αναγράφεται όνομα λήπτη ή πληρωτή, μπορεί να θεραπευθεί αν προκύπτει από το κείμενο ότι το πρόσωπο που λείπει ταυτίζεται με του εκδότη.

Αν ο εκδότης είναι ανύπαρκτο πρόσωπο, το κύρος της συναλλαγματικής δεν επηρεάζεται.

9. Ποια είναι τα είδη της συναλλαγματικής με βάση το χρόνο λήξης τους;

A) Συναλλαγματική εν όψει. Μπορεί να εμφανισθεί προς πληρωμή οποτεδήποτε, εντός ενός έτους από την έκδοσή της.

B) Συναλλαγματική πληρωτέα σε ρητή ημέρα. Μπορεί να εμφανισθεί μέχρι την ημέρα που ορίζεται.

Γ) Συναλλαγματική πληρωτέα μετά προθεσμίας από της όψεως. Μπορεί να εμφανισθεί προς πληρωμή εντός συγκεκριμένης προθεσμίας μετά την εμφάνισή της προς αποδοχή.

Δ) Συναλλαγματική πληρωτέα μετά προθεσμίας από την έκδοση. Μπορεί να εμφανισθεί προς πληρωμή εντός συγκεκριμένης προθεσμίας που ξεκινά από την έκδοση.

9. Τι σημαίνει η αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών;

Το κύρος και η ισχύς οποιασδήποτε υπογραφής που τίθεται στη συναλλαγματική δεν επηρεάζεται από τυχόν ελάττωμα προηγούμενης ή επόμενης υπογραφής. Άκυρη θεωρείται μόνο η συγκεκριμένη υπογραφή που είναι ελαττωματική.

10. Γνωρίζετε περιπτώσεις που δύναται να ευθύνεται εκ της συναλλαγματικής άλλο πρόσωπο από το αναγραφόμενο;

Αν η συναλλαγματική υπογράφεται από πρόσωπο που φέρεται ως εκπρόσωπος ή αντιπρόσωπος άλλου προσώπου χωρίς να έχει τέτοια εξουσία ή καθ' υπέρβαση αυτής, ευθύνεται ο ίδιος ατομικά με τον ίδιο τρόπο και στην ίδια έκταση που θα ευθυνόταν και το πρόσωπο που θα εκπροσωπούσε.

Αν σε μια συναλλαγματική μια υπογραφή είναι αποτέλεσμα πλαστογραφίας και είναι δυνατή η διακρίβωση του προσώπου που τέλεσε την πλαστογραφία, ο πλαστογράφος ευθύνεται εκ της συναλλαγματικής.

11. Ποια η διαφορά λευκής συναλλαγματικής και ατελούς συναλλαγματικής;

Στη λευκή συναλλαγματική κάποια από τα τυπικά της στοιχεία έχουν αφεθεί κενά ηθελημένα από τα μέρη, προκειμένου να συμπληρωθούν μεταγενέστερα (πχ το ποσό της οφειλής, μέχρι να εξακριβωθεί το ύψος του).

Στην ατελή συναλλαγματική κάποια από τα τυπικά της στοιχεία έχουν μείνει κενά ως αποτέλεσμα δόλου ή αμέλειας του εκδότη, και όχι ηθελημένα. Σε αυτή την περίπτωση η συναλλαγματική είναι άκυρη εκτός αν τα στοιχεία που ελλείπουν μπορούν να αναπληρωθούν.

12. Είναι δυνατή η μεταγενέστερη αλλοίωση των τυπικών στοιχείων της συναλλαγματικής;

Σε περίπτωση αλλοίωσης των τυπικών στοιχείων της συναλλαγματικής (πχ αλλαγής του ποσού ή του τόπου πληρωμής), οι μέχρι το χρόνο της αλλοίωσης υπογραφείς της συναλλαγματικής ευθύνονται βάσει των στοιχείων της συναλλαγματικής κατά το χρόνο υπογραφής τους, ενώ οι μεταγενέστεροι βάσει των αλλοιωμένων στοιχείων.

13. Τι σημαίνει η αποδοχή της συναλλαγματικής;

Με την αποδοχή, που σημειώνεται εγγράφως επί του αξιογραφικού τίτλου, ο πληρωτής που έχει οριστεί στη συναλλαγματική δέχεται ότι θα εξοφλήσει αυτή κατά το χρόνο λήξης της, οπότε και καθίσταται ο βασικός υπεύθυνος εκ της συναλλαγματικής. Αποδοχή μπορεί να γίνει μόνο από τον πληρωτή, όχι από άλλο πρόσωπο. Η αποδοχή δύναται να γίνει είτε εξαρχής με την έκδοση, είτε σε επόμενη φάση, κατόπιν εμφάνισής της προς αποδοχή από τον κομιστή, και σε κάθε περίπτωση πριν από το χρόνο λήξης. Αφ' ης στιγμής λάβει χώρα αποδοχή ο αποδέκτης-πληρωτής, σε περίπτωση που καταβάλει, δε μπορεί να απαιτήσει από άλλον υπόχρεο ό, τι κατέβαλε, δεν έχει δηλαδή αναγωγικά δικαιώματα.

14. Τι είναι η οπισθογράφιση;

Έγγραφο μονομερής δήλωση του οπισθογράφου ότι επιθυμεί αντί αυτού να πληρωθεί άλλος από τη συναλλαγματική. Με την οπισθογράφιση επέρχεται μεταβίβαση της συναλλαγματικής (εφόσον συνοδευθεί από παράδοση του τίτλου) και ο υπέρ ου η οπισθογράφιση καθίσταται δικαιούχος του ενσωματωμένου δικαιώματος. Οπισθογράφιση μπορεί να γίνει μόνο από το μέχρι τότε δικαιούχο (οπισθογράφος), υπέρ τρίτου προσώπου. Ο υπέρ ου οπισθογράφιση δύναται πλέον, αφού κατονομάζεται ως δικαιούχος στη συναλλαγματική, να ικανοποιηθεί από αυτή. Σε περίπτωση μη εξόφλησης της συναλλαγματικής, μεταξύ άλλων ευθύνεται απέναντί του και ο οπισθογράφος.

15. Για ποιες αιτίες μπορεί να στραφεί ο κομιστής αναγωγικά κατά των υποχρέων εκ της συναλλαγματικής;

A) Σε περίπτωση άρνησης πληρωμής, ή μερικής πληρωμής (για το υπόλοιπο ποσό).

B) Σε περίπτωση άρνησης αποδοχής, ή μερικής αποδοχής (για το υπόλοιπο ποσό).

Γ) Σε περίπτωση δημιουργίας κατάστασης επισφαλούς πληρωμής (κίνδυνος πτώχευσης ή αφερεγγυότητας πληρωτή).

Δ) Σε περίπτωση κήρυξης του πληρωτή σε πτώχευση.

16. Τι σημαίνει η ρήτρα μη αποδέξιμη;

Θέτοντας τη συγκεκριμένη ρήτρα, ο εκδότης απαγορεύει την εμφάνιση της συναλλαγματικής προς αποδοχή. Η ρήτρα δε μπορεί να τεθεί για συναλλαγματική πληρωτέα σε τρίτο ή σε οικισμό διαφορετικό από τον τόπο κατοικίας του πληρωτή, καθώς και όταν ο χρόνος λήξης της είναι μετά προθεσμίας από της εμφανίσεως (22 Ν. 5325/1932). Όταν έχει τεθεί η ρήτρα αυτή είναι δυνατή, παρ' όλα αυτά, η εμφάνιση της συναλλαγματικής προς αποδοχή, καθώς και η αποδοχή αυτής, αποκλείεται όμως εξαιτίας της ρήτρας οιαδήποτε ευθύνη του εκδότη για άρνηση αποδοχής της συναλλαγματικής.

17. Είναι δυνατό να αποκλεισθεί η ευθύνη του εκδότη για την πληρωμή της συναλλαγματικής;

Όχι, και οποιαδήποτε σχετική ρήτρα θεωρείται μη γεγραμμένη. Είναι ωστόσο δυνατό να αποκλεισθεί η ευθύνη του για μη αποδοχή (9 Ν. 5325/1932).

18. Ποιοι ευθύνονται έναντι του κομιστή σε περίπτωση αναγωγής;

Ευθύνεται ο εκδότης, ο αποδέκτης (αν υπάρχει), οι οπισθογράφοι (αν υπάρχουν), και τριτεγγυητές (αν υπάρχουν). Ευθύνονται αλληλεγγύως και ο κομιστής δικαιούται να στραφεί εναντίον τους είτε ατομικά είτε ομαδικά, με όποια σειρά θέλει (δεν υποχρεούται

πχ να στραφεί πρώτα κατά του οπισθογράφου που του μεταβίβασε τη συναλλαγματική). Όσο περισσότερα πρόσωπα έχουν δεσμευθεί εκ της συναλλαγματικής με την υπογραφή τους τόσο μεγαλύτερη η οικονομική της αξίας και η δυνατότητα κυκλοφορίας της στην αγορά. Οι οπισθογράφοι ή οι τριτεγγυητές που υποχρεούνται εξ' αναγωγής να καταβάλουν, δύνανται να ασκήσουν αναγωγή κατά των προγενέστερων αυτών υποχρέων, καθώς και κατά του αποδέκτη (47 Ν. 5325/1932). Ο αποδέκτης δεν έχει αναγωγικά δικαιώματα.

19. Ποια η ευθύνη του τριτεγγυητή;

Ο τριτεγγυητής αναλαμβάνει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις κάποιου εκ των υποχρέων της συναλλαγματικής σε περίπτωση αφερεγγυότητας αυτού. Ο τριτεγγυητής ευθύνεται όπως αυτός υπέρ του οποίου εγγυήθηκε. Ισχύει και στην τριτεγγύηση η αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών, οπότε αν η υπογραφή του υπέρ ου η τριτεγγύηση είναι ελαττωματική δεν επηρεάζεται η ευθύνη του τριτεγγυητή.

20. Ποια η διαφορά της μεταβίβασης με οπισθογράφιση από τη μεταβίβαση με εκχώρηση ως προς τις ενστάσεις που μπορούν να προβληθούν;

Στην κοινή εκχώρηση ο οφειλέτης μπορεί να αντιτάξει κατά του εκδοχέα όλες τις ενστάσεις που είχε κατά του εκχωρητή πριν την αναγγελία. Στη συναλλαγματική ισχύει η αρχή του απροβλήτου των ενστάσεων, που σημαίνει ότι επί της αρχής οι ενστάσεις που αφορούν τις προσωπικές σχέσεις των μερών της συναλλαγματικής δεν προβάλλονται (17 Ν. 5325/1932). Περαιτέρω, γίνεται διάκριση με βάση το είδος των ενστάσεων.

- Οι ενστάσεις περί τον τύπο της συναλλαγματικής (πχ έλλειψη τυπικών στοιχείων, έλλειψη τυπικής νομιμοποίησης του κομιστή), προβάλλονται έναντι πάντων.
- Οι προσωπικές ενστάσεις, που απορρέουν από τις σχέσεις του εναγομένου εκ της συναλλαγματικής (αποδέκτη, εκδότη κοκ) και συγκεκριμένου κομιστή-δικαιούχου, δεν προβάλλονται έναντι των λοιπών κομιστών-δικαιούχων, εκτός εάν

αυτοί αποδεδειγμένα κατά την κτήση της συναλλαγματικής ενεργούν προς βλάβη του εναγομένου.

- Οι ενστάσεις που αφορούν την εγκυρότητα της υποχρέωσης που έχει αναληφθεί εκ της συναλλαγματικής, είτε προβάλλονται κατά παντός (πχ ένσταση πλαστότητας της υπογραφής) είτε προβάλλονται μόνο κατά του πρώτου δικαιούχου και των επομένων κακόπιστων δικαιούχων, όχι όμως κατά των καλόπιστων.

21. Τι είναι η επιταγή;

Η επιταγή είναι αξιόγραφο εις διαταγή που εκδίδεται κατά ορισμένο τύπο, στην οποία ενσωματώνεται έγγραφη εντολή πληρωμής προς τράπεζα. Πρόκειται για τριμερή σχέση μεταξύ του εκδότη-οφειλέτη, του λήπτη-δανειστή του εκδότη και της πληρώτριας τράπεζας, η οποία κατά κανόνα συνδέεται με τον εκδότη με σύμβαση επιταγής. Η επιταγή συναντάται και ως αξιόγραφο στον κομιστή ή ως ονομαστικό αξιόγραφο.

22. Ποια είναι τα τυπικά στοιχεία που πρέπει να έχει η επιταγή;

- A) Ονομασία επιταγή
- B) Απλή και καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού
- Γ) Όνομα πληρωτή
- Δ) Τόπος πληρωμής
- E) Χρονολογία και τόπος εκδόσεως
- Στ) Υπογραφή του εκδότη

23. Τι είναι η μεταχρονολογημένη επιταγή;

Η επιταγή είναι εκ του νόμου αξιόγραφο πληρωτέο εν όψει, που πρέπει να εμφανιστεί προς πληρωμή εντός 8 ημερών από την ημερομηνία εκδόσεως (29 Ν. 5960/1933). Λόγω του βραχέος διαστήματος πληρωμής, η επιταγή κανονικά αποτελεί αξιόγραφο πληρωμής, όχι

αξιόγραφο πίστωσης. Στην πράξη ωστόσο αυτό καταστρατηγείται με τις λεγόμενες μεταχρονολογημένες επιταγές. Στις επιταγές αυτές η ημερομηνία εκδόσεως παραμένει κενή και συμπληρώνεται μεταγενέστερα, είτε όταν ο εκδότης ξέρει πως υπάρχουν τα κεφάλαια για την πληρωμή της, είτε όταν ο λήπτης αποφασίσει ότι θέλει να την εμφανίσει προς πληρωμή.

24. Μπορεί η τράπεζα να εξοφλήσει επιταγή που έχει εμφανισθεί εκπρόθεσμα;

Η εκπρόθεσμη εμφάνιση της επιταγής προς πληρωμή συνεπάγεται την απώλεια των αναγωγικών δικαιωμάτων του κομιστή (40 N. 5960/1933). Ωστόσο η πληρώτρια τράπεζα δύναται να εξοφλήσει την επιταγή, εάν ο εκδότης δεν την έχει ανακαλέσει μετά την πάροδο της προθεσμίας (32 N. 5960/1933). Αν δεν το κάνει ο κομιστής δε μπορεί να ασκήσει αναγωγή κατά των λοιπών υποχρέων εκ της επιταγής (εκδότης, οπισθογράφοι κοκ), και μπορεί να ασκήσει μόνο την αξίωση από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό ή με βάση τις διατάξεις από την υποκείμενη σχέση (60 N. 5960/1933).

25. Παραγράφεται η απαίτηση εκ της επιταγής;

Η απαίτηση του κομιστή κατά του εκδότη και των άλλων υποχρέων παραγράφεται σε έξι μήνες από τη λήξη της προθεσμίας προς εμφάνιση (52 N. 5960/1933). Αν εκπέσει ο κομιστής των αναγωγικών του δικαιωμάτων έχει δυνατότητα να προβάλει αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού, που παραγράφεται εντός 5 ετών από την έκδοση της επιταγής (60 N. 5960/1933).